



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci
žalobce: **Y. E. M.**

zastoupen advokátem Mgr. Umarem Switatem
sídlem Dědinova 2011/19, 148 00 Praha 4

proti
žalovanému:

Ministerstvo vnitra ČR
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2025, č. j. OAM-1547/BE-VL17-K01-2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce napadl žalobou doručenou Krajskému soudu v Hradci Králové dne 27. 2. 2025 v záhlaví specifikované rozhodnutí, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana ve smyslu § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobci bylo rozhodnutí doručeno dne 13. 2. 2025.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

2. Žalobce uvedl, že přicestoval do České republiky jako nezletilý, přičemž již v té době byl sirotkem – matka zemřela po jeho narození a otec, když mu byly tři roky. Po smrti tety, která se o něj starala, zůstal zcela bez rodinného zázemí.
3. Po příjezdu do ČR byl navzdory svému věku (cca 17 a půl roku) umístěn do zařízení pro zajištění cizinců v Bělé Jezové, kde s ním bylo zacházeno jako s dospělým a bez přítomnosti orgánu péče o dítě. Tím došlo k porušení jeho práv jako nezletilého. Namítl, že jeho výslech, který se konal dne 8. 1. 2024, tedy v době jeho nezletilosti, byl proveden nezákonným způsobem a následný výslech dne 25. 7. 2024 (tj. po dosažení zletilosti) byl veden nevhodně, neboť správní orgán opakovaně odkazoval na předchozí jeho výpověď, čímž jej stresoval a ovlivňoval. Péče psychologky, která mu byla poskytnuta, byla pouze formální a nedostatečná.
4. Dále žalobce uvedl, že v zemi jeho původu (Konžská republika) panuje dlouhodobě nestabilní bezpečnostní situace, nepřetržitá občanská válka, vysoká kriminalita a porušování lidských práv. Nemá v zemi nikoho blízkého, kontakt s babičkou je nemožný a neví, zda je vůbec naživu. Žalobce trpí psychickými problémy, včetně depresí a sebevražedných myšlenek a nemá prostředky na účinnou léčbu.
5. Rozhodnutí správního orgánu je podle žalobce nepřezkoumatelné, spekulativní a nezákonné. Zprávy ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv, o které své závěry žalovaný opírá, jsou nedostatečné. Navrhl, aby si soud vyžádal zprávy nezávislých mezinárodních organizací, konkrétně zprávu Human Rights Watch a Amnesty International. Dle žalobce se žalovaný nevypořádal ani s otázkou přiměřenosti zásahu do jeho soukromého a rodinného života, čímž došlo k porušení Listiny základních práv a svobod i Evropské úmluvy o lidských právech.
6. Žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k novému projednání. Zdůraznil, že jeho psychický stav, věk a absence jakéhokoli zázemí v zemi původu zakládají důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu a že návrat do Konžské republiky by pro něj znamenal vážné ohrožení života a zdraví.
7. Doplnění žaloby bylo soudu doručeno dne 7. 3. 2025 a žalobce k němu připojil též kopii rozhodnutí o zajištění a posudek ke zjištění jeho věku. Podrobněji rozvedl a doplnil své námitky vůči rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany. Zaměřil se zejména na vyvrácení žalovaným tvrzené nevěrohodnosti své výpovědi. Vysvětlil, že nesrovnalosti ohledně místa pobytu (Kinkala vs. Brazzaville) byly způsobeny technickými okolnostmi – škola v Kinkale byla spravována z Brazzaville a potvrzení o studiu vyřizoval známý, který uvedl svou adresu. Podobně rozpor ohledně toho, jak se seznámil a stýkal s panem F., který jej měl doprovázet do Evropy, vysvětluje jako důsledek špatného tlumočení – F. znal od dětství, ale intenzivněji se s ním stýkal až v posledním roce.
8. Žalobce dále upozornil, že správní orgán jej měl s případnými pochybnostmi konfrontovat a dát mu prostor k vyjádření, což se nestalo. Odkázal přitom na judikaturu, která tuto povinnost správního orgánu potvrzuje. Zdůraznil, že nevěrohodnost nelze zakládat na vedlejších nesrovnalostech, které nejsou podstatné pro azylový příběh.
9. Uvedl, že jako křesťan a syn svého otce mohl být cílem útoku skupiny Ninja a že rodina může být podle judikatury považována za sociální skupinu ve smyslu zákona o azylu.

Správní orgán se vůbec nezabýval možným pokračováním pronásledování na základě příbuzenství či křesťanského vyznání.

10. Žalobce rovněž doplnil, že v napadeném rozhodnutí je nedostatečně posouzena možnost vnitřního přesídlení. Upozornil na etnické, kulturní a náboženské bariéry, kterým by čelil při přesídlení do jiné části Konga. Lidé z jihu země jsou podle něj automaticky považováni za sympatizanty rebelů a čelí diskriminaci. V tomto směru odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74) čerpající z dokumentu UNHCR, který stanovuje kritéria pro posouzení realističnosti vnitřního přesídlení.
11. Dále se žalobce podrobněji vyslovil k otázce humanitárního azylu a je toho názoru, že kvůli chybnému postupu správního orgánu přišel o možnost získat trvalý pobyt. Byl nezákonně zajištěn jako dospělý, přestože posudek o jeho věku byl neprůkazný. Pokud by byl včas svěřen do ústavní péče, vznikl by mu podle § 87 zákona o pobytu cizinců nárok na trvalý pobyt. Tento nárok mu byl znemožněn, což považuje za přímý důsledek nezákonného postupu. Správní orgán se touto otázkou nezabýval a neudělení humanitárního azylu odůvodnil pouze jednou větou bez hlubší analýzy. Zdůraznil, že smyslem humanitárního azylu je poskytnout ochranu i v případech, které nespadají pod standardní důvody azylu, ale kde by bylo nehumánní ochranu neposkytnout. Odkázal na judikaturu, která potvrzuje, že správní uvážení nesmí být zneužito a musí být řádně odůvodněno (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55).
12. Závěrem setrval na svém návrhu zrušit napadené rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný ve svých vyjádřeních ze dne 19. 3. 2025 a ze dne 5. 5. 2025 uvedl, že v žalobě proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany není možné vznášet námitky vůči rozhodnutí o již skončeném zajištění. Primárním azylovým důvodem žalobce je jeho obava z jednání konžské ozbrojené skupiny, tzv. Ninjů, tato skupina měla zavraždit jeho otce a později ohrožovat i samotného žalobce. Ten své obtíže zasadil do města Kinkala, kde tato protivládní skupina působí. Žalobce předložil správnímu orgánu fotokopii studentské karty a pasu, z nichž lze odvodit, že pobýval v hlavním městě Brazaville. Pochybnosti o pravdivosti žalobcem uváděných tvrzení prohlubuje i skutečnost, že si žalobce vůbec nebyl vědom závažných ozbrojených konfliktů, které probíhaly v regionu, kde měl žalobce žít. Tyto skutečnosti jsou pouze částí nesrovnalostí a rozporů, kterých se žalobce během správního řízení ve svých výpovědích dopustil. Jinak popisoval i samotný důvod vycestování a délku vazeb na osobu, která mu cestu do Evropy zařídila, důvod přerušení studia, své chování po údajném napadení, apod.
14. Žalovaný dodal, že své rozhodnutí nezaložil na tzv. zjevné nevěrohodnosti. Tvrzenými obtížemi se zabýval a dospěl k závěru, že nejsou s to založit důvod pro udělení jakékoliv formy mezinárodní ochrany. Nesrovnalosti ve výpovědích nebyly podle názoru žalovaného důvodem ke konání dalších doplňujících pohovorů, rozpory ve výpovědích podrobně rozepsal na str. 8 napadeného rozhodnutí. Na str. 9 pak zcela konkrétně uvedl, že vnitřní přesídlení žalobce je objektivně dostupné, tyto námitky tak nejsou v daném případě příléhavé. Navrhl žalobu zamítnout, v reakci na doplnění žaloby pak na svém návrhu setrval.

IV. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Učinil tak bez nařízení jednání postupem a za podmínek stanovených dle ustanovení § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Po prostudování předloženého správního spisu dospěl krajský soud k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu důvodnou neshledal.
16. Předmětem soudního přezkumu v projednávané věci je rozhodnutí, kterým žalovaný dospěl k závěru, že u žalobce není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu.
17. Krajský soud na úvod předesílá, že není smyslem soudního přezkumu podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, čj. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, čj. 2 Afs 37/2012-47; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
18. Přednostně se zdejší soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, neboť by šlo o tak závažnou vadu, že se jí musí soud zabývat i tehdy, pokud by to žalobce nenamítal, tedy z úřední povinnosti. Je-li totiž správní rozhodnutí nepřezkoumatelné, lze jen stěží uvažovat o jeho přezkumu správním soudem, což ostatně vyplývá již z lingvistické stránky věci, kdy nepřezkoumatelné rozhodnutí logicky nelze věcně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí tedy obvykle bývá překážkou posouzení důvodnosti dalších žalobních námitek, což však, jak bude dále uvedeno, v daném případě nenastalo.
19. Při výkladu pojmu „nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu“ vyšel zdejší soud i z konstantní judikatury vztahující se k nepřezkoumatelnosti soudních rozhodnutí, která je shrnuta např. v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 2 As 85/2011 – 170, ve kterém je mj. uvedeno: *„K vymezení rozsahu přezkoumatelnosti soudních rozhodnutí přispěl Ústavní soud, který např. v nálezu ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, publ. ve Sb.n.u. ÚS, svazek 45, nález 64, str. 77, vyslovil, že odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval soud při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena. Ústavní soud rovněž v nálezu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08 (dostupný na nalus.usoud.cz) také konstatoval: „Soudy jsou povinny své rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny.“ V tomto nálezu Ústavní soud dále vyslovil, že „... je-li povinností krajských soudů vyplývající z práva na spravedlivý proces podle článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod to, aby se vypořádaly i s námitkami žalobců uplatněnými opožděně, a to z pohledu včasnosti jejich uplatnění, tím spíše je dána povinnost krajských soudů vypořádat se s námitkami uplatněnými v žalobě, tedy řádně a včas“.* Z konstantní judikatury Ústavního soudu (např. nález ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 3, nález 34, str. 257, a nález ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 8, nález 85, str. 287) také vyplývá, že jedním z

požadavků vyplývajících z práva na spravedlivý proces a z principů právního státu je povinnost soudů svá rozhodnutí odůvodnit. Tyto úvahy lze vztáhnout i k posouzení přezkoumatelnosti rozhodnutí správních. Z odůvodnění rozsudku, potažmo tedy i správního rozhodnutí, tedy musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelné.

20. Krajský soud v daném případě neshledal žádnou z vad, pro kterou by bylo napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, a to ať už pro nesrozumitelnost (když nelze seznat určitý a jednoznačný výrok, jde o výrok s obsahem rozporuplným, nevykonatelným apod.), nebo pro nedostatek důvodů (odůvodnění v rozporu s výrokem, popř. jiné důvody než ty, v nichž má mít dle zákona oporu, odůvodnění postrádá rozhodný důvod pro výrok či neobsahuje žádné hodnocení provedených důkazů a závěr z nich učiněný). Žalovaný námítky i důkazy vypořádal, logicky odůvodnil a argumentoval s uvedením skutkových a právních důvodů. Krajský soud nemůže žalobci přisvědčit ani v jednom z jeho poukazů na vady, které by měly vést k nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Žalovaný zdůvodnil a srozumitelně uvedl, co jej vedlo k jeho závěru ve věci, přičemž z odůvodnění napadeného rozhodnutí je seznatelné, které otázky považoval za rozhodné, zřetelná je i vzájemná souvislost jednotlivých jeho úvah, jež v napadeném rozhodnutí vyslovil.
21. Námítku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí proto krajský soud neshledal důvodnou, napadené rozhodnutí považuje za přezkoumatelné. Přistoupil proto k posouzení podstaty projednávané věci.
22. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobce podal dne 9. 11. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Z údajů poskytnutých k žádosti dne 20. 11. 2023 plyne, že je konžské národnosti a státní příslušnosti a dorozumí se mj. francouzsky, vyznává katolické křesťanství a nemá žádné politické přesvědčení. Za poslední místo svého pobytu ve vlasti označil město Kinkala, čtvrť Yala Voumga. Vyrůstal bez rodičů a vychovávala ho stará teta, která když onemocněla a zemřela, pan F. mu nabídl odcestovat do ciziny. K důvodům žádosti žalobce uvedl, že mu pan F. řekl, že v místě, kam pojedou (bez bližšího upřesnění) bude studovat. V místě zajištění v ČR mu pak bylo sděleno, že mu končí lhůta pro zajištění a že pokud nepožádá o azyl, tak ho pošlou zpět do Konga.
23. Během pohovoru k žádosti konaném dne 8. 1. 2024 mj. uvedl, že zemi opustil, jelikož tam nikoho neměl a tomu pánovi (p. F.) bylo jeho situace líto. Nemohl tam studovat z důvodu války, vojáci byli ve škole i v nemocnicích. Uvedl, že v případě návratu se obává vojáků, kteří terorizují obyvatelstvo, že on s nimi však žádné problémy neměl. O možnosti žádat mezinárodní ochranu se dozvěděl v Bělé Jezové. Sdělil, že jeho otec je v Evropě a že on by ho rád našel. Dne 28. 11. 2023 doložil správnímu orgánu kopii potvrzení o studiu.
24. Dne 13. 5. 2024 obdržel správní orgán od žalobce podání s názvem „Shrnutí a doplnění informací relevantních pro azylové řízení“. V něm uvedl, že když mu byli tři roky, jeho otec se připletl do bitvy mezi Ninjami a státními vojáky. Po jeho smrti začali Ninjové pátrat po žalobci, důvody mu nejsou zcela jasné, roli mohla hrát i skutečnost, že žalobce je katolík. Když mu bylo 15 let, pronásledování bylo nejintenzivnější, jednoho dne mu zlomili nohu a poranili ho na hlavě. Tyto následky by měly být na žalobci patrné dodnes, ke svému podání připojil i tři fotografie poraněných částí těla. Žalobce též uvedl, že v zemi původu nemá možnost svou situaci nahlásit policii, že lidé z jihu Konga u ní nemají žádné zastání. Napadení se pokusil nahlásit, ale policie mu vůbec nepomohla. V roce 2023 po

smrti tety, která ho vychovávala, se rozhodl odcestovat do Evropy a přítel jeho tety mu nabídl pomoc, zařídil mu prodloužení pasu a víza. Uvedl, že tohoto člověka znal od dětství a měl v něj důvěru; ten ho dovezl do Evropy, ale následně na autobusové zastávce v Praze odešel i s jeho zavazadlem, proto se poté jako nezletilý bez doprovodu došel nahlásit na Policii ČR. K rozporům s jeho předchozími výpověďmi uvedl, že byl ve velkém stresu v prostředí detenčního zařízení pro dospělé, kde prožíval strach, úzkost a nejistotu. Až po stabilizování svého stavu ve VÚ Pšov se ve své situaci zorientoval a rozhodl se svěřit s pravdivou verzí událostí.

25. Dále správní orgán obdržel dne 18. 7. 2024 od žalobce doplnění informací, ve kterém shrnul okolnosti svého příjezdu na území ČR, svého zajištění v ZZC Balková a vysvětlil, že jeho neoprávněné zajišťování mělo mít negativní vliv na jeho pobytovou situaci. Z uvedeného mělo vyplynout, že se žalobce cítí postupem správních orgánů poškozen, čímž by měl naplnit znaky případů zvláštního zřetele hodných a měl by tak mít nárok na humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu. Současně vyslovil přesvědčení, že naplňuje podmínky udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) i doplňkové ochrany.
26. V doplňujícím pohovoru konaném dne 25. 7. 2024 žalobce zopakoval důvody svého odjezdu z vlasti. Uvedl, že jeho matka zemřela při porodu a otec byl tři roky poté zabit. Žil s tetou a kolem jeho 15 let ho začali ohrožovat, protože „byl synem svého otce“. Popsal incident s Ninji, kteří mu při příchodu do práce začali vyhrožovat, bít a zlomili mu nohu. Od tety měl proto zákaz vycházet z domu. Teta v roce 2023 zemřela a její kamarád ho požádal o kopii jeho rodného listu a odvezl ho do města a následně do Evropy. Svého otce nikdy neviděl, ten zemřel, když byl žalobce dítě. Dále doložil fotokopii titulní strany svého pasu.
27. Následně dne 27. 1. 2025 vydal správní orgán žalobou napadené rozhodnutí.
28. Součástí správního spisu žalovaného tvoří i informace o zemi původu žalobce:
- Informace MVZ ČR ze dne 25. 10. 2024 “Konžská republika: Bezpečnostní situace v regionu Pool, Ozbrojená skupina Ninjové, Možnosti přestěhování se v rámci země, Bezpečnostní situace v hlavním městě a možnost přestěhování se do hlavního města”
 - Informace MVZ ČR ze dne 9. 9. 2024 “Konžská republika: Bezpečnostní situace, Region Pool, Ozbrojená skupina Ninjové”
 - Informace MVZ ČR ze dne 22. 5. 2024 “Konžská republika: Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlastní po dlouhodobém pobytu v zahraničí”
 - Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2023 Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 22. 4. 2024
 - Informace MVZ ČR ze dne 31. 7. 2024 “Kongo: Bezpečnostní situace v regionu Pool, Aktuální postavení ozbrojené skupiny Ninjové”
 - Dokument Politické násilí bouří Republiku Kongo New York Times ze dne 2. 6. 2016.
29. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti žalobce je jeho obava z jednání příslušníků protivládní ozbrojené skupiny Ninja.
30. Podle § 28 odst. 1 a 2 zákona o azylu *mezinárodní ochrana se udělí ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu, rozhodne*

o udělení azylu. Neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.

31. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
32. Podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu se pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...) nebo soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát (...) nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.
33. Podle ustanovení § 2 odst. 7 citovaného zákona pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má (...) a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu.
34. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
35. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) trest smrti nebo poprava, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.
36. Krajský soud předně připomíná, že smyslem řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany je posoudit všechna tvrzení žadatele vztahující se k důvodům, pro které se obává návratu do země původu, a aktuální situaci v zemi původu v kontextu tvrzených důvodů obav. Žádost o udělení mezinárodní ochrany je nutno posuzovat na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 1. 2011, čj. 5 Azs 6/2010 – 107, všechna zde uváděná rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz).

37. Obecně tak žadatele o mezinárodní ochranu stíhá břemeno tvrzení. Je především na něm, aby v rámci pohovoru věrohodně tvrdil a v rámci svých možností prokázal skutečnosti, které mohou mít relevanci z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný mu k tomu musí vytvořit prostor zejména vhodně kladenými otázkami během pohovoru. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvádí relevantní skutečnosti, je pak na žalovaném, aby si shromáždil dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žadatele a jeho tvrzení s těmito informacemi konfrontoval při posuzování, zda mu v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma.
38. Pokud jde o azylový důvod dle § 12 písm. a) zákona o azylu, žalobce neuvedl žádnou okolnost, z níž by bylo patrné, že by ve své vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu označeného ustanovení. Je tak evidentní, že žalobce tento azylový důvod nenaplnil; v zemi původu nebyl pronásledován pro uplatňování politických práv dle § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobce ve své žalobě ostatně ani námitky směřující proti neudělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu neuváděl.
39. Ve správním řízení dle názoru krajského soudu rovněž nebylo prokázáno, že by žalobce mohl mít důvodné obavy z pronásledování z důvodu své rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, tedy z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu nebo že by mu takové pronásledování hrozilo v případě návratu do vlasti. Ze správního řízení předně vyplývá, že žalobce sám neuváděl, že by měl ve své vlasti jakékoliv potíže z důvodu své rasy, pohlaví, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině. Žalobce jako důvod podání žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že je terčem místní teroristické skupiny Ninjů, a to z důvodu nevysvětlitelné krevní msty, které sám nerozumí, a dále z důvodu náboženství. V řízení předložil fotografie zranění na končetině, z nichž však nelze vyčíst, zda se jedná o zranění žalobce, kdy k němu došlo, ani to, zda souvisí s tvrzeným útokem Ninjů. Žalovaný správně odkázal na rozpor některých informací uváděných žalobcem s informacemi o zemi jeho původu, když z nichž vyplynulo, že tato skupina v současné době napadá zejména osoby, od kterých může získat finanční prostředky, nebo osoby, které by mohly skupinu nějak ohrozit. I dle názoru krajského soudu je tak vysoce nepravděpodobné, že by důvodem útoků bylo náboženství, jak tvrdí žalobce, popř. rodinné vazby. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně vysvětlil i to, proč považuje i tvrzení o krevní mstě za nepravděpodobné. V této části odůvodnění (str. 7 až 9) lze tak vysledovat jeho úvahy ve směru nepravděpodobnosti pronásledování na základě příbuzenství či náboženství (tj. z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině).
40. Žalovaný si všiml i dalších rozporů a nesrovnalostí v jednotlivých výpovědích žalobce (tvrzení, že se po útoku tři roky doma skrýval, avšak zároveň chodil do školy, informace o jeho otci, o příteli tety panu F., popis samotného důvodu vycestování, popis svého chování po údajném napadení a další). Žalobce se pak i v žalobě snažil některé rozpory znovu vysvětlit, avšak v této souvislosti je nutno připomenout, že žalovaný se i přes konstatované rozpory v jeho výpovědích přesto jeho tvrzeními a jeho azylovým příběhem zabýval a řádně vypořádal zejména shromážděním informací o zemi jeho původu. Svůj závěr ve věci tedy nepostavil pouze na závěru o nevěrohodnosti žalobce. Za dané situace proto bylo nadbytečné provádět ve správním řízení v tomto směru žalobcem zmíněnou konfrontaci. Lze dodat, že žalobce se v průběhu azylového řízení vyjadřoval k věci opakovaně, tj. dne 20. 11. 2023 poskytl údaje k podané žádosti, pohovor se konal dne 8. 1. 2024, doplňující pohovor dne 25. 7. 2024, dále pak zaslal písemné vyjádření 13. 5. 2024

a 18. 7. 2024 (shrnutí a doplnění informací), které žalovaný posoudil jako doplnění výpovědi. Žalovaný přitom s tvrzeními žalobce pracoval tak, že vzal v potaz jeho sdělení o tom, že byl traumatizován kvůli svému pobytu v záchytném zařízení pro cizince a že ve snaze se odtud dostat v tu dobu uváděl nepravdivé informace. Jak však žalovaný popsal, výpovědi žalobce se postupně měnily a je v nich tolik nesrovnalostí a jsou i vzájemně vnitřně rozporné, že pozdější jeho vysvětlení na věci prakticky nic nemění.

41. Krajský soud dále uvádí, že žalovaný dostatečně odůvodnil i neudělení azylu za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu, neboť nebyl ze strany žalobce tvrzen a ze strany žalovaného nebyl nalezen žádný rodinný příslušník žalobce ve smyslu § 13 odst. 2 zákona o azylu, jemuž by byl udělen azyl.
42. K humanitárnímu azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu, který žalobce rovněž požaduje, krajský soud konstatuje, že ten je možné udělit v případě hodném zvláštního zřetele. Dle ustálené judikatury správních soudů není na udělení humanitárního azylu právní nárok, přičemž posouzení možných důvodů pro udělení tohoto typu azylu závisí na správním uvážení, které soud přezkouvává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, nebo ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48); mezi obvyklé důvody udělování humanitárního azylu lze příkladmo uvést jeho udělení osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory. Soud především zkoumá, zda žalovaný při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu neporušil zákaz libovůle, který pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55).
43. Neudělení humanitárního azylu žalobci bylo žalovaným řádně odůvodněno a nenaplníje prvky libovůle. Žalovaný v napadeném rozhodnutí srozumitelně objasnil, že posoudil rodinnou, sociální a ekonomickou situaci žalobce, přihlédl k jeho věku a zdravotnímu stavu a neshledal důvody zvláštního zřetele hodné, pro které by bylo na místě mu humanitární azyl udělit. Žalobce je dospělou, plně svéprávnou osobou v produktivním věku a sám je schopen si zajistit prostředky na své životní potřeby prací. K jeho zdravotnímu stavu žalovaný uvedl, že byt žalobce tvrdil, že jeho pobyt v záchytném zařízení pro dospělé cizince se podepsal na jeho psychickém zdraví (že trpí depresemi a myšlenkami na sebevraždu), tato tvrzení nedoložil žádnými lékařskými zprávami, přičemž v pohovoru konaném dne 25. 7. 2024 zmínil pouze bolesti hlavy vyvolané jeho psychickým stavem, který řešil písemným kontaktem s psychologkou. Nelze tak dospět k závěru, že by žalobcův zdravotní stav vyžadoval nějakou vysoce specializovanou či ve vlasti nedostupnou léčbu, aby tuto skutečnost bylo možné považovat za zvláštního zřetele hodný důvod. Žalovaný zdravotní problémy žalobce správně vyhodnotil tak, že nejsou natolik závažného charakteru, aby odůvodňovaly uložení tohoto typu mezinárodní ochrany. V tomto posouzení neshledal krajský soud překročení mezí správního uvážení či jeho zneužití, odůvodnění závěru žalovaného o nenaplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu soud považuje za dostatečné.
44. Žalobci nelze přisvědčit ani v tom, že by mu na udělení humanitárního azylu vznikl nárok z důvodu případného pochybení správních orgánů při jeho zajištění po příjezdu do ČR, takový důvod (i kdyby byl zjištěn) sám o sobě pod institut humanitárního azylu podřadit nelze. Žalovaný se v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany může zabývat a zabývá

posuzováním aktuálního postavení žadatelů, nikoliv jejich postavením potenciálním, popř. pochybením správních orgánů v jiném než daném řízení. Žalovaný se i k této žalobcově výhradě dostatečně vyjádřil při posuzování důvodů pro udělení humanitárního na stranách 11 až 12 napadeného rozhodnutí. Lze dodat, že rozhodování o zajištění žalobce není předmětem tohoto řízení, soud se tak okruhem námitek směřujících k samotnému zajištění žalobce zabývat nemůže.

45. Pokud jde o doplňkovou ochranu, jejím smyslem a účelem je poskytnout subsidiární ochranu amožnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu neúnosné nebo jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování.
46. V odůvodnění této části rozhodnutí vycházel žalovaný rovněž jak z informací sdělených žalobcem, tak z informací o zemi původu žalobce získaných v průběhu správního řízení, které ve svém rozhodnutí konkrétně vymezil. Ty lze označit za transparentní, objektivní a aktuální v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí a žalovaný se s nimi vypořádal při posuzování skutečnosti, zda žalobci hrozí pro případ návratu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že tomu tak není.
47. Žalovaný si i přes své pochybnosti o posledním místě pobytu žalobce v zemi původu vyžádal v návaznosti na jeho tvrzení informace k situaci přímo v regionu Pool, bezpečnostní situaci v regionu a k ozbrojené skupině Ninjové. Dle sdělení, které obdržel od Ministerstva zahraničních věcí (informací zpracovaných na základě relevantních informací poskytnutých zastupitelským úřadem v Abuje) se v regionu nachází ozbrojená skupina Ninjové, kterou vede Pausteur Ntumi, ta ovládla většinu území a má převahu nad státními bezpečnostními složkami. Přestože státní orgány jednání této skupiny odsuzují, jakákoliv snaha potlačit její vliv v regionu tímto končí, vláda nečiní žádné další kroky. Z Informace OAMP ze dne 31. 7. 2024 vyplynulo, že Ninjové jsou ozbrojenou organizací působící již od 90. let minulého století, její členové náleží k etniku Bakongo a zastávají do jisté míry religioznní názory. Z dostupných zpráv nelze odvodit, zda její členové nadále podnikají útoky ať vůči civilnímu obyvatelstvu tak proti vládním činitelům. Žalovaný se vypořádal i s tím, jaké má žalobce reálné možnosti se v rámci celé země přesídlit a současně, zda by mohlo dojít k extrémnímu zhoršení jeho sociálního a ekonomického postavení. V této problematice vycházel z odpovědi Ministerstva zahraničních věcí, odboru lidských práv a transformační politiky, z níž vyplynulo, že obyvatelé regionu Pool se mohou bez problémů přestěhovat do jiných oblastí republiky Kongo, hranice regionu nejsou uzavřené a přestěhování je pro běžného občana finančně dostupné.
48. Žalovaný prošetřil i situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, přičemž z Informace MVZ ČR ze dne 22. 5. 2024 vyplynulo, že ačkoliv Konžská republika nepatří mezi vybrané demokracie, z hlediska bezpečnosti a podmínek pro život patří v regionu mezi nejlepší destinace, situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu je srovnatelná se situací ostatních občanů, výjimku představují politicky exponované osoby, přičemž pouze v takovém případě je vhodné důvod a žádost znovu přezkoumat. Hlavní výzvou žadatelů po návratu do vlasti jsou socioekonomické problémy, kterým země čelí.
49. Žalovaný sice konstatoval, že Konžskou republiku nelze označit za zemi s vysokým stupněm demokracie, nicméně to samo o sobě k udělení mezinárodní ochrany nepostačuje.

Udělení mezinárodní ochrany v jakékoliv formě je výjimečným institutem a lze ji udělit pouze za zákonem stanovených podmínek.

50. Krajský soud po posouzení všech podkladů založených ve správním spise (zejména výpovědí žalobce, důvodu podání jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany a podkladových informací), stejně jako žalovaný nedospěl k závěru, že by mu v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy pro některý z důvodů dle § 14a odst. 2 zákona o azylu. I zde jsou plně použitelné závěry uvedené výše ve vztahu k azylu z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Žalovaný se dostatečně a přezkoumatelným způsobem zabýval všemi zákonnými důvody pro udělení doplňkové ochrany, jakož i posouzením hledisek vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona o azylu, a proto se s jeho závěry a odůvodněním i této části rozhodnutí ztotožňuje a odkazuje na ně, jak připouští rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS.
51. K žalobcově námitce, že napadené rozhodnutí je nepřiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života žalobce, který si přeje žít a studovat v ČR a je v případě návratu ohrožen na psychickém zdraví, a že se žalovaný nevypořádal s otázkou přiměřenosti rozhodnutí, nutno uvést, že posuzování „přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatele“ je institutem zákona o pobytu cizinců, nikoliv zákona o azylu. Pokud snad námitka žalobce směřovala do posouzení rozporu rozhodnutí s mezinárodními závazky České republiky, k tomu lze poznamenat, že rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, konstatoval, že dosavadní plně neustálená judikatura připouštěla, že soukromé a rodinné vazby cizince v ČR mohou být v určitých výjimečných případech relevantní z hlediska poskytnutí doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, tj. z hlediska možného porušení mezinárodních závazků, zejména čl. 8 EULP. V citovaném usnesení však za užití eurokonformního výkladu dospěl k odlišnému závěru, a sice, že doplňkovou ochranu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (ve znění účinném do 30. 6. 2023) „bylo souladu s provedeným výkladem možné udělit v případech, kdy (i) by žadateli v případě jeho vycestování z ČR hrozila v jeho státě původu vážná újma, přičemž (ii) její intenzita nemusela dosahovat intenzity uvedené v § 14a odst. 2 písm. a) až c) zákona o azylu a (iii) s ohledem na hrozbu této vážné újmy by vycestování cizince znamenalo porušení mezinárodních závazků ČR.“ Současně rozšířený senát poskytl i příklady důvodů, jichž by se uvedená specifikace mohla týkat. Takovou situací by byla např. hrozba – vztahující se ve všech případech k zemi žadatelova původu – podrobení se povinnosti dětské práce (jež je v přímém rozporu např. s čl. 4 EÚLP, Úmluvou o nucené nebo povinné práci či Úmluvou o právech dítěte), nucenému sňatku (v rozporu např. s čl. 8 a 12 EÚLP či Úmluvou o odstranění všech forem diskriminace žen), odsouzení za jednání, které v době, kdy bylo spácháno, nebylo trestným činem (v rozporu např. s čl. 7 EÚLP; viz rozsudek ESLP ze dne 12. 7. 2022, ve věcech č. 38825/16, č. 29722/18 a č. 12920/20, Kotlyar proti Rusku), či odmítnutí provedení lékařského zákroku navzdory riziku vážné újmy na zdraví (v rozporu s čl. 8 EÚLP; viz rozsudek ESLP ze dne 20. 3. 2007, ve věci č. 5410/03, Tysiąc proti Polsku). Rozšířený senát ve zmíněném usnesení avšak také podotkl, že „v současné době je ochrana před vycestováním jako takovým, s ohledem na právem chráněné vazby cizince v ČR a možné negativní důsledky jejich narušení, poskytována až v řízeních o uložení povinnosti vycestovat a v řízeních o vyhoštění.“ Nutno připomenout, že ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu platilo do 30. 6. 2023, žalobce však podal žádost o udělení mezinárodní ochrany 9. 11. 2023..

52. Pokud jde o informace o zemi původu žalobce opatřené žalovaným, považuje je krajský soud za dostačující. Žalovaný tak požadované hodnocení provedl s odkazem na dostatečné a relevantní podklady, přičemž konstatoval, že v daném případě s ohledem na azylový příběh žalobce neshledává žádné riziko azylově relevantního důvodu pronásledování nebo vážné újmy. Krajský soud se s tímto závěrem ztotožňuje a hodnocení považuje za dostatečné pro rozhodnutí ve věci. Hodnocení informací o Kongu provedené žalovaným vyhovuje požadavkům uvedeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 - 71, podle kterého „*informace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.*“ Vyžádání dalších zpráv od nezávislých mezinárodních organizací, žalobce navrhoval konkrétně zprávu Human Rights Watch a Amnesty International, by bylo nadbytečné.
53. Lze dodat, že ustanovení § 14b zákona o azylu upravuje doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny. Krajský soud konstatuje, že žalovaný správně uzavřel, že takovou doplňkovou ochranu nelze žalobci udělit, neboť ze strany žalobce nebyla tvrzena a ani ze strany žalovaného nebyla dohledána žádná osoba, která by naplnila v souladu s předmětným ustanovením definici rodinného příslušníka ve vztahu k žalobci a byla ji udělena doplňková ochrana.
54. Nutno tak dospět k závěru, že žalovaný se ke všem tvrzením žalobce vyjádřil, věnoval jim patřičnou pozornost a dostatečně se vypořádal s tím, proč jím uváděné skutečnosti nepovažoval za důvod pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Lze připomenout, že mezinárodní ochrana ve smyslu zákona o azylu je právním institutem, jehož smyslem je poskytnout žadateli ochranu, nikoliv však před jakýmkoli negativními jevy v zemi jeho původu, nýbrž jen z důvodů upravených v zákoně o azylu, které je nutno posuzovat u každého žadatele individuálně.
55. Krajský soud na základě výše uvedeného konstatuje, že neshledal vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dle jeho názoru bylo rozhodnutí vydáno na základě dostatečně zjištěného stavu věci (§ 3 správního řádu), žalovaný rovněž dostatečně odůvodnil, proč žalobci nelze udělit některou z forem mezinárodní ochrany (§ 68 odst. 3 správního řádu), přičemž neporušil ani zásadu volného hodnocení důkazů.
56. Pouze na okraj lze dodat, že mezinárodní ochrana ve smyslu zákona o azylu je právním institutem, jehož smyslem je poskytnout žadateli ochranu jen z důvodů upravených v zákoně o azylu, tj. za v tomto zákoně přesně vymezených podmínek. K legalizaci pobytu na území ČR pak slouží i zákon o pobytu cizinců, přičemž smysl a účel úpravy obsažené v zákoně o pobytu cizinců nelze zaměňovat či nahrazovat řízením azylovým.

V. Závěr a náklady řízení

57. Krajský soud tedy neshledal žalobu důvodnou a nad její rámec nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Proto výrokem I. žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
58. Výrok II. o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti a žalobce nebyl v řízení úspěšný, pročež nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a odst. 1, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.). V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 2. července 2025

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně